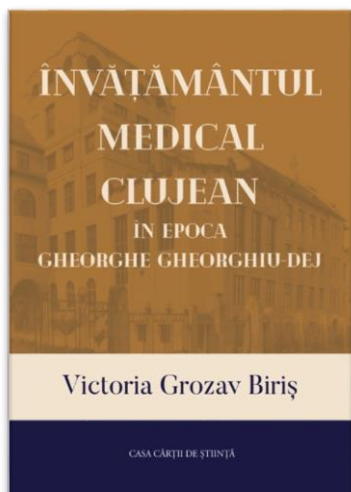

istorie militară – își recapătă la rândul lor vocea și își transmit experiențele umane.

Vlad Popovici*

Victoria Grozav Biriș, *Învățământul medical clujean în epoca Gheorghe Gheorghiu-Dej*, Cluj-Napoca, Editura Casa cărții de știință, 2024, 414 p.

DOI:10.62838/amsh-2025-0045

Lucrarea *Învățământul medical clujean în epoca Gheorghe Gheorghiu-Dej*, semnată de Victoria Grozav Biriș, constituie o realizare remarcabilă și temeinică. Autoarea, care și-a bazat lucrarea pe teza sa de doctorat, oferă o analiză a modului în care regimul Gheorghe Gheorghiu-Dej a influențat structura și organizarea

instituțiilor de învățământ medical, precum și viața studenților și cadrelor didactice.

Cartea se centrează pe o temă de o complexitate deosebită, și anume istoria învățământului medical clujean. În această lucrare, autoarea își propune să răspundă la o serie de întrebări fundamentale legate de evoluția învățământului medical clujean, explorând în detaliu istoria acestuia și să analizeze modul în care regimul comunist a influențat nu doar organizarea administrativă a învățământului superior medical, dar și situația cadrelor didactice și a studenților.

Scopul autoarei este de a reconstitui cu minuțiozitate evoluția principalelor evenimente și schimbări din această perioadă, relevând felul în care s-a desfășurat activitatea academică la instituția avută în vedere. De asemenea, lucrarea are scopul de a contribui la completarea unui gol semnificativ în istoriografia educațională din România și la aducerea la lumină a unor documente deosebit de importante pentru tratarea unei astfel de teme.

Pentru a construi o bază solidă pentru argumentele sale, autoarea se bazează pe o varietate de surse. Sursele sunt integrate armonios pentru a susține ipotezele de lucru și argumentele prezentate. Fiecare capitol este ancorat într-o documentare

* Associate Professor, Ph.D., Babeș-Bolyai University, Cluj-Napoca, vlad.popovici@ubbcluj.ro

riguroasă, iar bibliografia vastă reflectă o cercetare serioasă. Pentru realizarea lucrării, autoarea a consultat o gamă largă de surse primare, inclusiv documente arhivistice inedite, corespondență oficială și rapoarte ale Institutului Medico-Farmaceutic din Cluj, corespondență cu Ministerul Învățământului și Ministerul Sănătății, dar și informații din publicațiile vremii, precum „Scânteia Ardealului”, „Viața Medicală” sau „Clujul medical”. Aceste surse conferă o valoare științifică incontestabilă cărții recenzate și oferă o imagine detaliată a realităților din interiorul instituțiilor de învățământ medical ale vremii. De asemenea, autoarea face apel și la anuarele publicate de Institutul Medico-Farmaceutic în anii 1962 și 1967, oferind o privire asupra evoluției și structurii instituției în acea perioadă. Această diversitate de surse îmbogățește substanțial analiza și face ca fiecare capitol să fie susținut de dovezi solide.

Victoria Grozav Biriș folosește o metodologie variată și solidă. Autoarea utilizează metode istorice comparative și statistice pentru a analiza dinamica schimbărilor instituționale, efectele ideologiei comuniste asupra procesului. Metodologia aleasă este una deosebit de riguroasă și adecvată pentru tema tratată și ajută la evidențierea nuanțelor și complexităților fenomenului studiat. Prin analiza detaliată a documentelor arhivistice, autoarea reconstituie cu acuratețe evenimentele-cheie și aspecte mai puțin cunoscute ale vieții academice și studențești ale acelei perioade, oferind cititorilor o imagine detaliată asupra educației medicale din Cluj în contextul comunist. Lucrarea devine astfel un demers esențial pentru înțelegerea modului în care regimul comunist a intervenit în structurile academice, dar și în viața de zi cu zi a studenților și cadrelor didactice.

Lucrarea este organizată în șase capitole care acoperă diverse aspecte ale învățământului medical clujean în perioada comunistă: istoria Facultății de Medicină, organizarea Institutului Medico-Farmaceutic, influențele ideologice asupra învățământului, viața studențească, epurările din rândul cadrelor didactice și internaționalizarea învățământului medical clujean. Această structură permite o abordare cuprinzătoare a subiectului și o înțelegere clară a dinamicii educaționale din acea perioadă. Fiecare secțiune adâncește într-un mod organizat subiectul, păstrând un flux narativ coerent, care face ca lectura să fie atât informativă, cât și plăcută. Fiecare capitol este bine delimitat, ceea ce face ca lucrarea să fie ușor de urmărit și să prezinte argumentele autoarei într-o manieră accesibilă.

Primul capitol stabilește contextul istoric și educațional, fiind un punct de plecare esențial pentru înțelegerea transformărilor ulterioare. Autoarea analizează refugiul facultății de medicină în timpul războiului, reîntoarcerea acesteia la Cluj și reformele

educaționale postbelice, toate fiind evenimente semnificative pentru înțelegerea începuturilor învățământului medical sub regimul comunist.

În al doilea capitol, „Schema de organizarea a Institutului Medico-Farmaceutic din Cluj”, sunt descrise modificările instituționale, punându-se accent pe modul în care s-au schimbat unele catedre și discipline de învățământ, precum și pe impactul presiunilor politice și ideologice asupra organizării academice.

Capitolul al treilea, „Învățământul medical clujean sub presiunea ideologiei comuniste”, este o analiză amănunțită a modului în care regimul a influențat nu doar conținutul educațional, dar și viața studențească. Autoarea examinează presiunile politice și ideologice asupra cadrelor didactice și studenților, evidențiind felul în care ideologia regimului pătrundea în toate aspectele educației medicale, de la organizarea examenelor până la structura curriculumului.

Al patrulea capitol, „Student la medicină în epoca deștă”, aduce în prim-plan experiențele directe ale studenților din acea perioadă. Autoarea prezintă în cadrul acestui capitol procesul de admitere, taxele școlare, examenele și influența regimului asupra comportamentului studențesc. Sunt descrise manifestările culturale, sociale și politice ale studenților, care erau strâns legate de realitățile politice ale vremii.

Capitolul al cincilea tratează epurările din rândul cadrelor didactice, un subiect sensibil care merită o atenție deosebită. Autoarea analizează în detaliu impactul acestor epurări asupra învățământului medical din Cluj, identificând cazuri celebre, precum epurările profesorilor Iuliu Hațieganu și Iuliu Moldovan, și subliniind modul în care presiunile politice au afectat întreaga activitatea educațională.

În final, capitolul al șaselea explorează „Internaționalizarea învățământului medical clujean”, fiind prezentate schimburile internaționale și implicarea cadrelor didactice în congrese și conferințe internaționale. Autoarea analizează, de asemenea, modul în care regimul comunist a influențat aceste relații externe.

În ceea ce privește stilul, autoarea impresionează printr-o scriere clară, rafinată, care reușește să combine complexitatea subiectului cu fluiditatea. Deși abordarea și înțelegerea unui astfel de subiect este dificilă, exprimarea clară a ideilor și argumentelor transformă această carte într-una suficient de accesibilă pentru cititorii mai puțin familiarizați cu tema cercetată. Munca depusă de autoare în prezentarea ideilor este completată de câteva imagini, tabele și diagrame atent realizate pe baza informațiilor extrase din sursele consultate. Cartea este încununată de generoasele anexe, care transformă lucrarea într-un veritabil instrument de lucru.

Lucrarea reprezintă o contribuție valoroasă la istoriografia educațională din România, reprezentând o lecție importantă despre modul în care educația și știința pot fi influențate de regimul politic. Victoria Grozav Biriș reușește să creeze un tablou detaliat și captivant al învățământului medical clujean în perioada lui Gheorghe Gheorghiu-Dej, o perioadă de transformări dramatice, dar și de rezistență intelectuală, ce merită o atenție deosebită. Cu siguranță, prin aport semnificativ de informații prețioase pentru înțelegerea evoluției învățământului și a educației medicale în România, cartea realizată de doamna Victoria Grozav Biriș va deveni o sursă de referință pentru istorici și cercetători interesați de istoria învățământului.

Cristiana Andra Bratu*

* Ph.D. Candidate, Babeș-Bolyai University, Cluj-Napoca, cristiana.bratu@ubbcluj.ro